

نامها

عالم دوستی، صاحب دلی یافته‌ایم، بالیده‌ایم. اما انگار که سالها با هم بوده‌ایم، واقعاً نمی‌دانم که چگونه «شکر این نعمت گزارم» که دوستی از دورا دور اینهمه نزدیک باشد:

شاه نشین چشم من تکیه گه خیال تست

جای دعاست شاه من بی تو مباد جای تو

وظیفه دارم در این بهاران که «هر گل نو ز گلرخی یاد همی کند» با یار آشنا به پاس بزرگواریها، والامنشی‌ها سخن آشنا بگویم و قصه ارباب معرفت را که جان پرورست در آستان سرای ان میراث دار فرهنگ و مکتب‌دار شیرین کار شیرین سخن شکر باشیم. هر چند معترفم:

«سخن عشق نه آن است که آید به زبان»

از آنهمه لطف در نشر دیوان میرزا حسن زنوری خوبی (فانی) سپاسگزارم.

شهریار حسن‌زاده

ریاست مکرم مرکز پژوهشی میراث مکتوب

اهتمام آن برادر فرهنگی در طی سالیانی دور به کتاب و میراث بجای مانده از بزرگان، امری درخور همه‌گونه تحسین است، انتشار آئینه میراث و نیز نشر نخستین شماره گزارش میراث در اقدام بجا و مؤثر در خدمت میراث بزرگ علمی و اطلاع رسانی، به موقع به خدمتگزاران و علاقمندان به این میراث مکتوب است.

برای جنابعالی مدیر محترمه داخلی نشریه و همه دست اندرکاران آرزوی توفیق دارم.

محمد رضا نور الهیان مهاجر، مدیر مسئول نشریه

الحیوة الطیبة

مدیریت عامل مرکز پژوهشی میراث مکتوب
با سلام و احترام بی‌گمان انس و الفت با کتاب یکی از ارزشمندترین ویژگیها در تعامل تاریخی توسعه انسانی است و تجدید میثاق با آن به عنوان برجسته‌ترین عنصر حیات بخش تمدنهای بشری بیانگر حمایت از دانش پژوهان و پژوهشگران می‌باشد و فکر اهداء کتاب از سوی اندیشمندان و ارباب معرفت و کمال به لحاظ تمهیدات و نکته سنجی و صاحب نظری در این برهه از زمان قابل تحسین بوده و ما را در راهی که در پیش‌رو داریم شتاب بیشتری بخشیده و بر منزل مقصود نزدیکتر می‌سازد. در این راستا لازمه حرکت متعالی و رشد فرهنگی جامعه اسلامی ما منوط به ارائه کتابهای مفیدی است که از سوی متولیان امور مهمت فرهنگی در معرض دید و استفاده همگان قرار می‌گیرد و دست یابی عموم به این موهبت الهی را میسر می‌سازد. سپاس بی‌پایان اینجانب را بخاطر تفکر و اندیشه والای حضرتعالی و دیگر همکاران معززتان پذیرا باشید. امید آنکه در سایه تفضل الهی و برخورداری از الطاف بیکران آن موسسه محترم و ارزشمند عموم عاشقان کتاب از آنها بهره‌مند گردند.

احمد طبری

رئیس محترم مرکز پژوهش میراث مکتوب

وقتی شور شکفتن زندگی را به میهمانی فرا می‌خواند، جز سلام چیزی را یارای بیان شوکت آن لحظه را ندارد، که امیدها و آرزوها درهم گره می‌خورد و کپه‌های دلتنگی به باد و باران بهاری سرخم فرو می‌آورد تا گل دلدادگی قد برافزاد و دنیا را تماشایی کند.

شاید چند صباحی نیست که به فروغ رخ لاله عذار آن جناب، ندیده، بی‌صوت و صدا سخن گفته‌ایم و در این سفر روحانی بعد منزل را فراموش کرده و راز دل را گشوده در

دوست دانشمند جناب آقای ایرانی

نشریه گرانسنگ میراث مکتوب برآستی نام و محتوایش یا فارسی بگویم برون و اندرونش استوار قامتند. به پاس بزرگواری که موشکافانه به بررسی‌هایی پرداختند که زمان کش است و پروانه زندگیشان را قتل عام می‌کند. باشد بهتر است از کار آنهایی که سرپائین راه می‌روند و سر بالا را می‌چرند، آخرش خودشان نوک کوهی می‌بینند که نمی‌شاسندش. نمی‌دانند کجا ایستاده‌اند. حتی اگر همانجا هم جان به جان آفرین تسلیم کنند. هیچکس از مرگشان

با خبر نمی‌شود. آنها که با میراث مکتوب کار می‌کنند هر جا که بزنند و بمیرند به دست مردم به فراز می‌راند به شما برای کار سترگشان تبریک و درود می‌فرستم.

سیروس مهدوی

سردبیر محترم فصنامۀ آینه میراث

در مقاله انتقادی آقای مهدی فرهانی منفرد (آینه میراث ۳۱ - ۳۰، ص ۲۱۳) آنچه کم است ذکر چاپ دیگر از تاریخ دوغلات است که در امریکا توسط Thakeston استاد زبان فارسی دانشگاه هاروارد در سال ۱۹۹۶ (ده سال پیش و پیش از چاپ تهران) نشر شد. ایشان ترجمۀ انگلیسی آن را که خود انجام داده بدان ضمیمه کرده است. مشخصات کتاب برای علاقه‌مندان یادآوری می‌شود.

تاکستون متن را از روی نسخه پترز بورغ جزو سلسله Sources of Oriental Languages and Literature /37 and Literature به چاپ رسانیده است.

در این باره اگر چه پیش از این در تازه‌ها و پاره‌های ایران‌شناسی (مجله بخارا شماره ۲۴ و ص ۱۳۴ در تذکری که مربوط به فهرست‌های تاریخ رشیدی بود یادآور همین موضوع شده بودم چون خوانندگان آینه میراث ممکن است بدان مجله دسترسی نداشته باشند مناسب دیده شد که این تذکر دیگر بار قلمی شود و مراجعه کنندگان بعدی به تاریخ رشیدی از چاپ دیگر آن آگاه باشند و آینه میراث باید در بر گیرنده همه گونه اطلاعات مربوط به متون باشد.

ایرج افشار

مدیر محترم مرکز پژوهشی میراث مکتوب

با سلام و آرزوی کامیابی در سال نو، پس از برگزاری نشست ۱۳۸۴/۲/۲۸ میراث درباره نقد و بررسی چاپ جدید تاریخ بیهقی قرار شد مجموعه مقالات نشست یاد شده در کنار جستارهای دیگری که به تاریخ بیهقی ارتباط می‌باید در یک دفتر در سلسله جشن نامه‌ها و نکوداشت‌ها از سوی میراث به چاپ برسد. در این راستا، به جز مقاله آقای دکتر یاحقی که به همین زودی دریافت خواهد شد، بقیه کار به شرح گزارش زیر آماده است:

۱- گزارش نشست ۱۳۸۴/۶/۲۸ شامل چگونگی برپایی آن با شرح مصور.

۲- چاپ مقاله‌های ارائه شده در نشست (گزارش تازه‌ای از ویراستاری تاریخ بیهقی (دکتر یاحقی): دیدار زندگی اندک بخشی از تاریخ بیهقی، (سیروس مهدوی): نکته‌ای چند درباره تاریخ بیهقی تصحیح دکتر فیاض (مهدی سیدی) و چند اصطلاحی قضایی و دیوانی در تاریخ بیهقی (محمد حسین ساکت)

۳- ترجمه فارسی مقالات انگلیسی یادنامه ابوالفضل بیهقی: گروه‌های مذهبی در خراسان عصر غزنویان (کان کاگایا / ترجمه سلمان ساکت): ابوالفضل بیهقی تاریخ‌نگار (راجر سیوری / ترجمه محسن معینی): بررسی انتقادی روایت بیهقی از کشور گشایی‌های هند در روزگار سلطنت مسعود غزنوی (پرفسور نذیر احمد / ترجمه محمد حسین ساکت).

۴- ترجمه سخنرانی با سورت در مراسم دریافت جایزه برای ترجمه انگلیسی تاریخی بیهقی، در بنیاد موقوفه افشار در تهران (ترجمه محمد حسین ساکت).

۵- ترجمه مقاله مربوط به تاریخ مسعود بیهقی از کتاب تاریخ‌نگاری ایرانی تا پایان سده دوازدهم به قلم ژولی اسکات میثی / ترجمه سلمان ساکت.

۶- ترجمه مقاله سهیلا امیر سلیمانی با عنوان (راستی‌ها و کاستی‌ها در تاریخ بیهقی) از مجله مطالعات ایرانی، جلد ۳۲ (۱۹۹۹) ترجمه محمد حسین ساکت.

۷- ترجمه مقاله (ابوالفضل بیهقی) به قلم سید حسن بارانی از مجله Indo-Iranica (جولای ۱۹۵۱) ترجمه محمد حسین ساکت.

۸- ترجمه مدخل بیهقی از بار تولد در دایرة المعارف اسلام Enc.ofIslam / ترجمه محمد حسین ساکت.

۹- ترجمه مقدمه عربی یحیی خشاب و صادق نشات بر ترجمه عربی تاریخ بیهقی / ترجمه محمد حسین ساکت.

۱۰- ترجمه مقاله انگلیسی مجتبی مینوی با عنوان (بیهقی با تاریخ‌نگار ایرانی) از کتاب تاریخ نگاران سده میانه / ترجمه محمد حسین ساکت.

۱۱- تاریخ بیهقی از دیرباز تا امروز / محمد حسین ساکت. شایان یادآوری است که بجاست پیرو پیشنهاد

نام‌گذاری روز تاریخ به نام بیهقی، که در نشست ۲۸/۶/۱۳۸۴ از سوی اینجانب مطرح شد، اقدامات انجام گرفته دفتر با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیگیری شود و جشن روی نمایی این کتاب در همان روزی که به نام بیهقی نام گذاری و تعیین خواهد شد، برگزار گردد.

محمد حسین ساکت

تذکره نقل مجلس / ضمیمه شماره ۵ آینه میراث؛ محمود میرزا قاجار، به اهتمام دکتر محمدرضا نصیری و خانم جلالی، ۱۳۸۵، نشر میراث مکتوب.

جناب آقای ایرانی، رئیس محترم مرکز پژوهشی میراث مکتوب

نقل نقل مجلس

نقل مجلس، تذکره زنان پارسی‌گوی است که محمود میرزا قاجار آن را در ۱۲۴۱ ق به پایان رسانده است. محمود میرزا فرزند فتح علی شاه قاجار (۱۲۱۲ - ۱۲۵۰ ق) و از شاهزادگان با فضل و صاحب اثر قاجاریه است. نکاتی که در این تذکره قابل ذکر است:

۱. در روی جلد نامی از مولف نیست
۲. در مقدمه «در سرگذشت مولف» اکثر تاریخ‌ها اشتباه است که برای مثال در ۱۲۴۱ ق به دنیا آمده و در ۱۲۳۰ ق به حکومت نهبوند رسیده است. از این مهم می‌گذریم. مصححان در مقدمه آورده‌اند که این تذکره در زندگی سی بانوی شاعر است (ص ۵ اثر). در صورتی که از روی این دو نسخه که تصحیح کرده‌اند (نسخه ملک به شماره ۴۳۰۶، ۱۲۶۲ ق و نسخه ملی به شماره ۱۸۴، ۱۲۴۱ ق) می‌شود به آسانی فهمید که در نسخه ملک ۲۹ بانوی شاعر و در نسخه ملی ۲۸ بانوی شاعر ذکر شده است. در نسخه ملی حاجیه و شهباز و در نسخه ملک حاجیه نیامده است که حتی مصححان در متن به این نقصان اشاره نکرده‌اند.

۳. در امر تصحیح نکاتی به چشم می‌خورد: مثلاً در پاورقی ص ۳۱ (شماره ۱) آمده که در نسخه

ملی دارند آمده در صورتی که چنین نیست و در پاورقی ص ۱۴ و (شماره ۲) آمده که نسخه ملک طریقین را ندارد که کاملاً خطاست. در ادامه به پاره‌ای از اغلاط تصحیح اشاره می‌شود.

۴. در ص ۱۶ مصراع دوم بیت پنجم چنین آمده است: که این چنین اند زدم بیراه و راه می‌بینیم که مشکل وزن دارد. در صورتی که در نسخه ملی چنین آمده: کاین چنین اندر زدم بی راه و راه و در نسخه ملک کاین چنین اندازدم بیراه و راه ذکر شده است.

۵. در همان صفحه در بیت ششم «می‌خواند» اضافه شده که در هر دو نسخه می‌راند است و خواننده احساس می‌کند که «می‌تواند» از نسخه ملی است.

۶. در ص ۱۸ در مدخل طیبه سیومین آمده که در هر دو نسخه سیمین است.

۷. در ص ۱۹ در پاورقی (شماره ۴) توضیح غلط است چرا که «غم» در نسخه ملی آمده است.

۸. در ص ۴۲ در بیت هفتم آمده: چرخ را از لطمه عزش به سرباشد دوار، در صورتی که از لطمه عزمش صحیح است. در ملک نظمه آمده که در پاورقی به آن اشاره نشده است.

۹. در همان صفحه در پاورقی (شماره ۲) آمده که در هر دو نسخه چشم المعان آمده است، اما در ملک چشم المعان آمده و در ملی چشم المعان و جالب است که مصححان سرخود «به چشم ملاحظه (کردم) را آورده‌اند.

۱۰. در ص ۴۸ در سطر پنجم چنین آمده: از تغلب زمان دادار آسمان که صحیح آن چنین است: از تقلب زمان و ادوار آسمان.

۱۱. در ص ۴۸ در مدخل مطرب آمده: زهره‌بی به ناخن می‌کرد که صحیح آن چنین است: زهره نی به ناخن می‌کرد، که نی به ناخن کردن کنایه تعذیب کردن است که در شعر فارسی بسیار آمده است.

این اغلاط نمونه بود و امید است که در هر تصحیحی دو صد چندان دقت شود.

رشنوزاده